

Reisa Elvelag

Hovedvegen 2, 9151 Storslett

E-post: post@reisaelva.no

Hjemmeside: www.reisaelva.no

Tlf.: +47 91118399

Storslett 30.03.2022

Miljødirektoratet

Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Høringsinnspill -forslag om endringer i bestemmelser for fiske etter anadrome laksefisk i sjø og vassdrag

Viser til Miljødirektoratets høringsforslag til endring i forskrift av 15. mars 2021 (nr. 798 og 797) om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag og sjø (ref. 2022/3199). Forslaget ble sendt ut 18.02.2022 med høringsfrist 31.03.2022.

Reisa Elvelag som lokal forvalter av Reisavassdraget (nr. 208.Z) i Nordreisa kommune, Troms og Finnmark fylke ønsker med dette å komme med høringsinnspill i saken.

Reisa Elvelag gir innspill til forslaget som omhandler Reisavassdraget. Utklipp hentet fra høringsnotat:

«208.Z Reisavassdraget (Nordreisa kommune)

Reisaelva er et nasjonalt laksevassdrag. I forbindelse med reguleringen av fisket etter anadrome laksefisk fra 2021 ble fisketid og kvotebestemmelser for fangst av laks redusert. Årsaken til dette var et lavt høstbart overskudd og dårlig måloppnåelse, med en klar negativ trend de siste årene. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning vurderte at forvaltningsmålet sannsynligvis ikke var nådd for bestanden, og anbefalte at beskatningen ble redusert.

Den negative utviklingen ser ut til å ha fortsatt i Reisaelva også i 2021. Direktoratet bestilte derfor en midlertidig vurdering av måloppnåelse og beskatningsråd for vassdraget basert på perioden 2017-2021. I denne vurderingen skriver VRL at forvaltningsmålet for bestanden ikke er nådd, og at det har vært et svært lite eller ikke noe høstbart overskudd de siste årene. De anbefaler at bestanden ikke beskattes. Direktoratet foreslår derfor at det ikke blir åpnet for fiske etter laks i Reisaelva fra 2022.

Direktoratet foreslår at det åpnes for fiske etter sjørørret i de to nederste nåværende sonene fra 15.juli til og med 31.august. For å ytterligere redusere sannsynligheten for bifangst av laks forslås det også at fiske bare kan utøves med flue fisket med flytende line eller flytende dupp. Saktesykende fortom (synk 1) tillates. Fluene skal ha maksimal lengde på fem cm., være bundet på enkelt- eller dobbeltkrok, med maksimal krokstørrelse 6, eller på plasttuber. Krok til tubeflue skal ha innklemte mottaker».

Reisa Elvelag er enige i forslaget om å stenge for laksefiske i Reisavassdraget fra og med sesongen 2022, men vil komme med noen synspunkter og kommentarer til en stenging. I tillegg vil elvelaget legge frem et endringsforslag for fiske etter sjørørret og sjørøye.

Når det gjelder begrunnelsen for å stoppe beskatningen av laks er elvelaget enige med VRL og Miljødirektoratet i vurderingene av laksebestanden. De siste årene har det vært en negativ utvikling i Reisaelva der gytebestandsmålet ikke er nådd siden 2017 og kun 2 ganger de siste 9 sesongene. Dette til tross for stadig innskjerpede fiskeregler og mindre fisketrykk. Det vil derfor være riktig å stoppe

beskatningen av laks slik situasjonen er nå og la den bygge seg opp igjen. Vurderingene gjøres på bakgrunn av det tallgrunnlaget man har i form av drivtelling og fangststatistikk.

Drivtelling som gjøres i Reisaelva vil aldri kunne gi 100 % korrekt svar på antallet gytelaks som står igjen i elva på høsten, men den gir likevel et realistisk bilde over situasjonen. I tillegg vil man kunne se trendene i bestanden over tid, da drivtelling i Reisaelva er gjort ved bruk av samme metode i mer enn 10 år. Per i dag er drivtelling den eneste metoden for overvåkning av mengde gytelaks i Reisaelva.

Når det gjelder fangststatistikken fungerer den i så måte ved at de aller fleste fiskere leverer sin fangstrapport. Likevel er det erfaringsmessig knyttet en god del mørketall til fangststatistikken. Det er årlig tips om folk som rapporterer nullfangst, selv om laks er tatt på land, eller krysser av for gjenutsatt, når laksen i realiteten er tatt på land. I tillegg er det enkelte som ikke kjøper kort og da heller ikke leverer fangstrapport.

Uavhengig av en stenging av fiske eller ei så vil Reisa Elvelag gjennomgå rutiner for drivtelling og fangstrapportering sesongen 2022 for å sikre at dette gjennomføres på best mulig. Samtidig jobber elvelaget med NINA for å få på plass overvåkning av oppgangen av laks i elva ved hjelp av sonar. Det vil være veldig viktig å få på plass sikrere tallgrunnlag for laksebestanden i Reisaelva, noe som vil bidra til at beslutninger omkring forvaltning gjøres på et bedre faktagrunnlag. For å få til overvåkning av oppgang er Reisa Elvelag avhengig av eksterne midler.

Selv om det å stoppe beskatningen av laks er riktig er det likevel flere momenter ved en stengning som uroer elvelaget. I teorien vil en stenging av laksefiske bety at beskatningen av laks opphører. Likevel er det mye som tyder på at teori og praksis ikke alltid går hånd i hånd i Reisaelva. Til tross for stadig strengere restriksjoner og total fredning av all laks over 5 kg, har laksebestanden gått nedover.

Resultater fra drivtelling på høsten og fangststatistikken harmonerer heller ikke helt, da det er et svært høyt antall laks som rapporteres som gjenutsatt, men likevel observeres det få laks på telling. Dersom tallene er rett vil 9 av 10 laks i Reisaelva fanges i løpet av en sesong, noe som er usannsynlig for en så stor elv. Feilkilder kan være unøyaktige drivtellingsresultater, feil i fangstrapporteringen eller gjenutsatt laks som tas flere ganger ifølge VRL.

Feilrapportering i fangststatistikken og skjult uttak av laks forekommer. Det er likevel vanskelig å tallfeste dette uttaket i Reisaelva. Andelen tyvfiske er nok gått ned de siste årene sammenlignet med tidligere tider. Reisa Elvelag har et aktivt fiskeoppsyn for å avdekke eventuelt tyvfiske. Det er likevel svært begrenset hvor mye oppsynet kan dekke med tanke på de økonomiske rammebetingelsene som foreligger. Reisaelva har en lakseførende strekning på ca. 85 km hvor mer enn 40 km er uten veiforbindelse. I tillegg er det mange strekninger som ligger godt skjult. Det vil derfor være vanskelig å kontrollere elvestrekningen til enhver tid fra isen går om våren til isen legger seg om høsten. En er derfor avhengig av at folk har litt selvjustis og tar vare på elva og lar laksen få fred. I tillegg til et betalt oppsyn ønsker elvelaget å få til noe oppsyn på dugnad.

En løsning som kunne vært et alternativ til stenging av elva er et begrenset laksefiske. Dette vil ikke bli formelt foreslått fra elvelaget, men tas med for å vise at det finnes alternativer til stengning som også kan fungere godt. Et alternativ er begrenset laksefiske med kortere sesong der all laks over 3 kg skal settes ut igjen. Den fisken som eventuelt er for skadet til å settes ut må leveres inn. Bevis på gjenutsatt laks må også legges ved fangstrapporten. I tillegg innføre strenge utstyrsbegrensninger og muligens fredningssoner. Med et slikt alternativ vil det være aktivitet med elva, som igjen virker preventivt mot tyvfiske. En vil også sikre at det lokale engasjementet for elva opprettholdes. Blir elva stengt i flere år vil man kunne oppleve at folk ikke bryr seg like mye. Det igjen vil kunne få konsekvenser for dugnadsånden i forbindelse med gjennomføring av overvåkningsprosjektet og ikke minst pukkellakstiltak i pukkellaksår.

En stengning av laksefiske vil også få store økonomiske konsekvenser for elvelaget. Dersom man ikke får inn eksterne midler vil oppsparte midler gå tapt etter kun noen få år, dette til tross for at elvelaget jobber aktivt med å kutte kostnader i driften av laget. Elvelaget har allerede søkt på eksterne midler og vil fortsette å søke fremover. Til nå har Reisa Elvelag fått noen midler til oppsyn og overvåkningsprosjekt (gytefisketelling, prøvofiske etter oppdrettslaks og yngeltelling).

Selv om teorien bak stenging for laksefiske er god, er det ikke sikkert ønsket oppnåelse blir en realitet. Uansett hvilke tiltak som iverksettes er det ikke sikkert laksebestanden i Reisaelva øker, da det er mye som tyder på at det er faktorer utenfor elva som også spiller en viktig rolle for utviklingen til laksebestanden. Reisa Elvelag vil jobbe aktivt fremover for å få på plass bedre overvåkning og dermed et bedre tallgrunnlag for laksebestanden i Reisaelva. Dette blir viktig for å kunne dokumentere om gytebestanden tar seg opp eller ikke. Reisa Elvelag vil ha tett dialog opp mot Miljødirektoratet og VRL fremover. Dersom man ser at gytebestanden øker vil man be om vurderinger for å se på mulighet til å åpne for et begrenset laksefiske tidligere enn ved neste hoved revidering av fiskebestemmelser for fiske etter anadrom laksefisk. Før en eventuell åpning må det kunne dokumenteres en høstbar bestand.

Når det gjelder villaksen, som nå også er på rødlisten, ønsker Reisa Elvelag avslutningsvis for denne delen av innspillet å komme med en oppfordring til forvaltningsmyndigheten. Dersom man har et ønske om å bevare laksebestanden i Reisaelva og andre elver rundt omkring i Norge mener Reisa Elvelag det er på høy tid å rette et sterkere fokus på problematikken i sjøen og de utfordringer villaksen møter der. Fagmiljøene er enige om at oppdrettsnæringen og deres luseproblematikk er villaksens største trussel nasjonalt, da er det synd å se at det likevel ikke gjøres nok for å bevare arten. Det må legges mere ressurser på bordet for å kunne øke kunnskapsgrunnlaget omkring villaksen og deres utfordringer i både vassdrag og sjø. En ting er å finne de generelle truslene og gjøre noe med disse, men det er vel så viktig å finne ut hva det er som eksempelvis er villaksbestanden i Reisaelva sin største trussel, slik at man aktivt kan jobbe ut gode tiltak. Eksempelvis et prosjekt der man får mer

kunnskap om utvandringmønsteret og tidspunktet til smolten fra Reisaelva i forhold til det periodevis forbudet mot bruk av lusemidler i oppdrettsnæringen.

Dersom man skal lykkes med å snu den negative trenden for villaksen må det en mer helhetlig forvaltning til i sjøen der man tar større hensyn til villaksen enn man gjør i dag. Reisa Elvelag gjør sitt for å beskytte villaksen i Reisaelva, og håper det ikke er forgjeves.

Fiske etter sjørret:

Når det gjelder fiske etter sjørret vil Reisa Elvelag komme med følgende forslag til ytre ramme for sjørretfiske i Reisaelva fra og med sesongen 2022:

- **Fiske etter sjørret starter 12. august kl. 18.00 og varer til og med 14. september kl.23.59 i sone 1-3. Det innføres utstyrsbegrensning for flue- og slukfiske. Slukfiske med maksvekt 12 gram og krokstørrelse 8, samt fluefiske med kun flyteline og krokstørrelse 6. Makkfiske er ikke tillatt.**

Begrunnelse:

I gjeldende fiskeregulering frem til sesongen 2021 har Reisaelva hatt åpning for sjørretfiske etter avslutning av ordinær laksesesong fra 1-14. september i sone 1-Bergmo bru (sone 5). Det er derfor ønskelig at sjørretfisket foregår fra 12. august til og med 14. september. Erfaringsmessig kan man lese av fangststatistikk fra tidligere år at det ikke er før ut i august og i september at flest sjørreter blir fanget.

Se figur 1 for fangststatistikk de siste 5 sesongene fra 2017 frem til 2021. Med bakgrunn i fangststatistikken mener Reisa Elvelag derfor det ikke er hensiktsmessig å starte sjørretfiske så tidlig som 15. juli slik høringsforslaget foreslår. Ved fiskestart 12. august vil også hoved oppgangen av laks være over. Det vil være utstyrsbegrensninger i sjørretfiske slik at det fiskes rettet mot sjørret, dette for å hindre bifangst av laks. Eventuell laks som fanges skal skånsomt settes ut igjen.

Fangststatistikk sjørret:										
UKE nr.	2021		2020		2019		2018		2017	
	Antall	Vekt	Antall	Vekt	Antall	Vekt	Antall	Vekt	Antall	Vekt
Uke 26	0	0	Åpnet ikke før 10.juli							
Uke 27	3	7,3			1	2	2	3,8	2	3,7
Uke 28	6	17,7	1	1	3	4,8	7	16,2	2	2,7
Uke 29	10	24	2	5,2	3	13,7	10	26,7	1	1,3
Uke 30	11	27,3	4	6,3	7	13	11	17,9	5	9,7
Uke 31	STENGT		3	6,5	14	29,5	18	36,8	17	35,6
Uke 32	STENGT		21	43,3	12	16,3	51	108	46	75,3
Uke 33	49	89,3	43	99	33	57,2	91	152,7	73	123,4
Uke 34	93	184,6	84	150,9	78	142	185	271,3	72	111,6
Uke 35	61	90,6	109	153,3	86	138,4	170	219,6	173	218,4
Uke 36	125	171,8	215	322	137	190	140	143,9	276	338,2
Uke 37	48	63,2	162	241	121	188,2	83	121,9	87	91,7
Uke 38			41	61,2						
Totalt	406	675,8	685	1089,5	495	794,9	768	1118,6	754	1011,7

Figur 1: Fangststatistikk sjørret i hele Reisaelva i perioden 2017-2021. Vekt oppgitt i kg.

Bakgrunnen for at Reisa Elvelag foreslår sjøørretfiske også i sone 3 er fordi det i dette område tas en del fangst av sjøørret i ønsket periode for sjøørretfiske. Bifangsten av laks er også lav i samme periode. Tidligere år har makkfiske kun vært tillatt til og med sone 2, slik at fangsten som er tatt i sone 3 er kun ved bruk av flue eller sluk.

Et annet argument for å tillate fiske i sone 3 er mer grønt oppsyn i en utsatt sone for ulovlig fiske. Deler av sone 3 ligger et stykke fra bilvei og de siste årene har oppsynet rykket ut på mange tips om ulovligheter i denne delen. Den siste anmeldte saken med dom for tyvfiske i Reisaelva er fra sone 3.

Ser man på gytefisktellinger fra de siste årene viser de relativt beskjedne mengder laks fra sone 3 og nedover. Antallet sjøørret observert i samme område under drivtelling har vært stor.

Se figur 2 for fangststatistikk fordelt i sone 1, 2 og 3 i ønsket periode for sjøørretfiske i perioden 2019-2021. I perioden 1-14. september i 2019 var sone 2, 3, 4 og 5 (opp til Bergmo bru) slått sammen til et sonekort for innenbygdsfiskere slik at fangststatistikk derifra er ikke rapportert inn på hver enkelt sone. Det samme gjelder for sesonger før 2019 og disse er dermed ikke tatt med i oversikten.

En kommentar til at det er klart størst antall sjøørret fanget i sone 1 sammenlignet med sone 2 og 3 skyldes at det fiskes mest i sone 1. Dette med bakgrunn i flere antall kort som har vært tilgjengelig, samt fising på floa som er svært populært, da floa påvirker godt opp i sone 1.

Fangststatistikk sjøørret fordelt på soner:									
	Sesongen 2021			Sesongen 2020			Sesongen 2019		
	Sone 1	Sone 2	Sone 3	Sone 1	Sone 2	Sone 3	Sone 1	Sone 2	Sone 3
UKE nr.	Antall			Antall			Antall		
Uke 33	31	0	7	22	12	1	19	3	4
Uke 34	58	11	7	63	4	8	51	13	4
Uke 35	53	2	3	70	18	7	63	6	3
Uke 36	110	6	9	166	25	19	99	10 (*27)	1 (*27)
Uke 37	45	1	1	109	28	21	91	11 (*18)	1(*18)
Uke 38				31	9	0			
Totalt	297	20	27	461	96	56	323	22	11

* Felles sonekort i sjøørretperioden 1-14. september for sone 2-Bergmo bru (sone 5) i 2019. Felles fangstrapportering for kortet og dermed ikke rapportert inn på hver enkelt sone

Figur 2: Fangststatistikk sjøørret fordelt på sone 1,2 og 3 i tidsrommet uke 33-38 sesongen 2019-2021.

Figur 3 viser antall laks tatt i samme periode fordelt på sone 1-3 slik figur 2 viser for sjøørret. I denne perioden av sesongen er det relativt lite bifangst av laks noe som fremkommer av fangststatistikken. I tillegg settes de fleste laks ut igjen i denne perioden. For 2021 var laksefiske stengt fra 2. august og sjøørretfiske med utstyrsbegrensninger åpnet fra 18. august. I 2019 og 2020 var det ordinært laksefiske til og med 31. august og sjøørretfiske uten utstyrsbegrensninger annet en forbudt med makkfiske i sone 3.

Fangststatistikk laks fordelt på soner:				Sesongen 2020			Sesongen 2019		
UKE nr.	Sesongen 2021			Sone 1	Sone 2	Sone 3	Sone 1	Sone 2	Sone 3
	Sone 1	Sone 2	Sone 3	Antall			Antall		
Uke 33	6	3	13	2	2	11	4	6	6
Uke 34	8	3	10	5	3	8	4	0	6
Uke 35	3	2	2	6	1	8	1	1	3
Uke 36	2	3	3	2	0	3	1	1	0
Uke 37	0	0	1	2	0	0	0	0	0
Uke 38									
Totalt	19	11	29	17	6	30	10	8	15

Figur 3: Fangststatistikk laks fordelt på sone 1,2 og 3 i tidsrommet uke 33-38 sesongen 2019-2021.

Bakgrunnen for at Reisa Elvelag ønsker å tillate slukfiske er fordi med de utstyrsbegrensning som er lagt for slukfiske vil fisket være rettet mot sjørret. Sannsynligheten for bifangst av laks vil være liten. En annen grunn for å tillate slukfiske er fordi elvelaget ikke ønsker å utestenge en gruppe fiskere, da flere eldre og mange nye yngre fiskere kun benytter sluk.

Når de ytre rammene for sjørretfiske er satt i forbindelse med revidering av forskrift for fiske etter anadrome laksefiske, vil styret i Reisa Elvelag avholde styremøte hvor fiskeregler vil bli utarbeidet. Det være seg fisketider, antall fiskekort, kvoter etc. Elvelaget vil følge opp situasjonen gjennom sjørretsesongen og gjøre grep om det viser seg at bifangsten av laks blir for stor. Alternative tiltak er da eksempelvis å stenge for sjørretfiske i sone 3, forby slukfiske etc.

Fiske etter sjørøye:

Når det gjelder fiske etter sjørøye forslår Reisa Elvelag følgende:

- **Fiske etter sjørøye åpnes ikke for sesongen 2022.**

Begrunnelse:

Bakgrunnen for dette forslaget er sjørøyebestandens tilstand. Bestanden av sjørøye i Reisaelva er lav og man ønsker ikke ytterligere beskatningen av arten. Dette i tillegg til at man ønsker utsatt start for sjørretfiske er det liten hensikt å kun tillate sjørøyefiske. Sjørøyefisket ved normalsesong er åpent fra 10. juli-10. august. Reisa Elvelag vurderer det slik at sjørøyefiske kan med fordel være stengt helt frem til åpning av laksefiske igjen, slik at sjørøyebestandens får mulighet til å styrke seg.

Vennlig hilsen,

På vegne av styret i Reisa Elvelag

Hermann O. Hermansen

Hermann O. Hermansen,

Daglig leder